

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 457/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T, s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. F. P., B., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 59/2009 a jeho rozhodnutím z 18. februára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2010 doručená (a podaním doručeným ústavnému súdu 27. mája 2010 doplnená) sťažnosť spoločnosti T., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf 59/2009 a jeho rozhodnutím z 18. februára 2010 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka podala 12. októbra 2008 žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia D. (ďalej len „žalovaný“) č. I/221/11114-

62440/2008/991909-r z 23. júla 2008 na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom č. k. 23 S/172/2008-45 z 28. januára 2009 jej žalobu zamietol.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 23. marca 2009 odvolanie. Najvyšší súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 59/2009 z 18. februára 2010 rozsudok krajského súdu potvrdil. Podľa sťažovateľky týmto rozhodnutím sa najvyšší súd stotožnil s tým, že krajský súd prisvedčil správnosti právneho názoru žalovaného v tom, že spoločnosť T., s. r. o., nebola vraj vlastníkom pohľadávky v celkovej nominálnej hodnote vyše 37 000 000 Sk prihlásenej konkurznou prihláškou na Krajskom súde v Bratislave 25. januára 2002 (v konkurznej veci vedenej pod sp. zn. 3 K 246/01) voči úpadcovi Z. v Slovenskej republike (ďalej len „Z. v SR“), ktoré prevzalo tento dlh od S. v Slovenskej republike (ďalej len „S. v SR“) „Zmluvou o prevzatí dlhu“ zo 14. februára 2001, pretože úkon „Uznania dlhu“ z 10. januára 2001 (ako vraj vyplýva z rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 11 C 184/04-168 zo 16. októbra 2006) bol od počiatku neplatný, a teda pohľadávka neexistovala. Keďže spoločnosť T., s. r. o., nebola vlastníkom predmetnej pohľadávky nemohla postúpiť sťažovateľke časť tejto pohľadávky v zmysle „Zmluvy o postúpení pohľadávky“ z 31. decembra 2006, a teda vraj možno jednoznačne konštatovať, že sťažovateľka nenadobudla túto pohľadávku od spoločnosti T., s. r. o., a fakturované služby (sprostredkovateľské a poradenské), ktoré bezprostredne súviseli s deklaroványm odkúpením časti predmetnej pohľadávky, nepoužila a nepoužije na účely svojho podnikania ako platiteľ, a teda zo strany sťažovateľky nebola splnená podmienka na odpočítanie dane z pridanej hodnoty podľa § 49 ods. 2 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“). Z týchto skutočností krajský súd vyvodil záver, že sťažovateľke nevznikol nárok na odpočítanie dane z pridanej hodnoty na základe dodávateľskej faktúry č. 310307/TA z 31. marca 2007 od dodávateľa V., s. r. o., za sprostredkovateľské služby pri nákupe pohľadávok v obchodnom prípade „Hotel...“ na základe „Zmluvy o dielo (o sprostredkovaní č. 310307/TA)“ z 31. marca 2007.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd vo veci rozhodol v „diametrálnom rozpore s platnou judikatúrou ESD“ a za porušenie jej základných práv považuje to, že

«a/ zo záverov uvedených v konaní NS SR č. k. 3 Sžf 59/2009 a z platnej judikatúry ESD je zrejмый rozpor a nesprávne podaný výklad smernice a judikatúry. Napriek tomu, že v konaní pred Najvyšším súdom, ako súdom poslednej inštancie vznikli otázky aktov komunitárneho práva a Najvyšší súd /povinný predložiť otázky ESD/ ich nepredložil ESD porušil tak právo účastníka konania na prístup k súdu, ktorým je ESD, a zmaril takto možnosť zaujať stanovisko /podať zjednocujúci výklad/ jediným súdom, ktorý je oprávnený vo veci rozhodnúť. Podľa nášho názoru došlo k porušeniu čl. 46, ods. 1, Ústavy SR, lebo každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a podľa čl. 6, ods. 1, Dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej dobe prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

b/ postupom Najvyššieho súdu SR /nepredložením prejudiciálnych otázok ESD/ došlo aj k porušeniu nášho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi, nakoľko v tomto prípade mal byť zákonným sudcom pri splnení podmienok k daňovému súdu sudca ESD, ktorý jediný je oprávnený rozhodovať o prejudiciálnych otázkach vo veci. Ústava SR zaručuje prístup k ESD na základe „Zmluvy o založení ES“, ktorá má povahu prameňa práva podľa čl. 7, ods. 2, 4 a 5, resp. čl. 154 c Ústavy SR,. Tým, že súd neprerušil konanie napriek vzniku povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku ESD došlo k porušeniu čl. 48, ods. 1 Ústavy SR, t.j. porušeniu nášho základného práva „nebyť odňatý zákonnému sudcovi“.

c/ nerešpektovaním spoločnosti T. s. r. o. B., ako právoplatného veriteľa, resp. vlastníka pohľadávky v konkurznom konaní č. k. 3 K 246/01, vedenom na Krajskom súde Bratislava, ktorá je zdokumentovaná notárskou zápisnicou /stále platnou/ ako exekučným a vykonateľným titulom a následným ignorovaním postúpenia časti tejto pohľadávky pre spoločnosť T. s. r. o., B. dochádza k popieranu vlastníctva majetku našej spoločnosti, čím došlo k porušeniu nášho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20, ods. 1, Ústavy SR.».

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom v konaní a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 59/2009 z 18. februára 2010 došlo k porušeniu označených článkov

ústavy, namietaný rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, prikázal najvyššiemu súdu konať vo veci, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 305,70 € a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 150 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa § 49 ods. 2 písm. a) zákona o DPH platiteľ môže odpočítať od dane, ktorú je povinný platiť, daň z tovarov a služieb, ktoré použije na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ s výnimkou podľa odsekov 3 a 7. Platiteľ môže odpočítať daň, ak je daň voči nemu uplatnená iným platiteľom v tuzemsku z tovarov a služieb, ktoré sú alebo majú byť platiteľovi dodané.

Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tom, že sťažovateľka je toho názoru, že po splnení zákonných podmienok si oprávnené mohla odpočítať daň z pridanej hodnoty z faktúry za sprostredkovateľské a poradenské služby od spoločnosti V., s. r. o., č. 310307/TA z 31. marca 2007. Neuznaním tohto nároku z dôvodu, že sťažovateľka nenadobudla časť pohľadávky od spoločnosti T., s. r. o., došlo podľa sťažovateľky k porušeniu jej základných práv zaručených čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže

stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Z odôvodnenia namietaného rozsudku okrem iného vyplýva, že najvyšší súd po oboznámení sa so samotnými odvolacími dôvodmi sťažovateľky (žalobcu) vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických a právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení rozsudku krajského súdu a obmedzil sa len na právne vyhodnotenie a posúdenie veci.

V tomto smere najvyšší súd musel jednoznačne prisvedčiť správnosti právneho záveru žalovaného, že spoločnosť T., s. r. o., nebola vlastníkom pohľadávky v celkovej nominálnej hodnote vyše 37 000 000 Sk prihlásenej konkurznou prihláškou na Krajskom súde v Bratislave 25. januára 2002 voči Z. v SR, ktoré prevzalo tento dlh od S. v SR „Zmluvou o prevzatí dlhu“ zo 14. februára 2001, pretože úkon „Uznania dlhu“ z 10. januára 2001, ako vyplýva z rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 11 C 184/04-168 zo 16. októbra 2006, bol od počiatku neplatný, a teda pohľadávka neexistovala. Spoločnosť T., s. r. o., nebola vlastníkom predmetnej pohľadávky, nemohla postúpiť žalobcovi (sťažovateľke) časť tejto pohľadávky v zmysle „Zmluvy o postúpení pohľadávky“ z 31. decembra 2006, na základe ktorej dodávateľ T., s. r. o., vystavil pre sťažovateľku uvedené faktúry za dohodnutú cenu 1 Sk. Teda najvyšší súd jednoznačne konštatoval, že sťažovateľka (žalobca) nenadobudla túto pohľadávku od spoločnosti T., s. r. o., a fakturované služby – sprostredkovateľské a poradenské činnosti, ktoré bezprostredne súviseli s deklarovávaným odkúpením časti predmetnej pohľadávky, nepoužila a nepoužije na účely svojho podnikania ako platiteľ, a teda zo strany sťažovateľky (žalobcu) nebola splnená podmienka na odpočítanie dane v zmysle ustanovenia § 49 ods. 2 písm. a) zákona o DPH.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke (žalobcovi) tak nevznikol nárok na odpočítanie dane z pridanej hodnoty na základe citovanej dodávateľskej faktúry za kontrolované obdobie roku 2007 vystavené dodávateľom V., s. r. o., za sprostredkovateľské a poradenské služby v zmysle „Zmluvy o dielo (o sprostredkovaní č. 310307/TA)“ z 31. marca 2007.

Keďže sťažovateľka nenadobudla časť predmetnej pohľadávky od uvedenej spoločnosti, potom fakturované sprostredkovateľské služby od spoločnosti V., s. r. o., ktoré mali bezprostredne súvisieť s deklaráciou odkúpenia časti predmetnej pohľadávky v zmysle zmluvy o sprostredkovaní z 31. marca 2007, sťažovateľka (žalobca) nemohla použiť na účely svojho podnikania ako platiteľ dane z pridanej hodnoty, a preto nebola z jej strany ako daňovníka splnená podmienka na odpočítanie dane podľa ustanovenia § 49 ods. 2 písm. a) zákona o DPH. Z tohto dôvodu najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutia žalovaného, ako aj správcu dane sú zákonné, preto napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

V odôvodnení namietaného rozsudku najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom vysvetlil svoj právny názor, podľa ktorého sťažovateľka nenadobudla spornú pohľadávku, čím nebola splnená podmienka na odpočítanie dane z pridanej hodnoty v zmysle zákona o DPH. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp.

ústavne nekonformný. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založený namietaný rozsudok najvyššieho súdu, je z ústavného hľadiska akceptovateľný, a v okolnostiach danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy.

K namietanému rozporu napadnutého rozhodnutia s označenou smernicou v spojení s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (sťažovateľka uviedla prípady: 1. *Ghent Coal Terminal* – C 37/95, 2. *Breitsohl* – C 400/98, 3. *Gabalfrisa* a ďalší – C 110/98, C 147/98, 4. *Rompelman* – C 268/93, 4. *Inzo* – C 110/94 a 5. *Enkler* – C 230/94) ústavný súd po oboznámení sa s obsahom uvedených judikátov a so skutkovým stavom danej veci, z ktorého napadnuté rozhodnutie vychádzalo, konštatuje, že v okolnostiach danej veci nepripadala do úvahy aplikácia uvedenej smernice v spojení s označenou judikatúrou z dôvodu odlišného skutkového stavu, a preto aj v tejto časti bolo treba sťažnosť odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2010